

N:o 147.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 20 maj 1905.

— — — — — Andra Kammaren den 20 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen angående regleringen af utgifterna under riksstatens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

(Statsutskottets utlåtande n:o 11 och memorial n:o 121.)

Till Konungen.

Pensionsstaten.

1:o) I den till Riksdagen den 14 januari 1905 aflättna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kungl. Maj:ts i punkten 1 under tionde hufvudtiteln föreslagit, att det å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 112,703 kronor, måtte höjas med 1,379 kronor till 114,082 kronor.

Riksdagen har, med anledning af hvad i statsrådsprotokollet anförts, ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts nu förevarande

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 37 Häft. (N:o 147.) 1

framställning och har alltså höjt det å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 112,703 kronor, med 1,379 kronor till 114,082 kronor.

2:o) Uti proposition till Riksdagen af den 4 november 1904 (n:o 17) har Eders Kungl. Maj:t, under återopande af vid propositionen fogadt utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden för nämnda dag, föreslagit Riksdagen medgifva, att trumpetarne vid Skånska husarregementet A. Ekstrand, E. J. Nilsson, L. P. Nilsson, N. O. Ahlström, R. F. Ekdahl, E. Andersson och E. R. Ahlstedt finge bibehålla sin genom förutvarande anställning såsom skvadronstrumpetare vid regementet grundade rätt till pension och fyllnadspension mot erläggande af därför stadgade afgifter.

Riksdagen, som, med anledning af hvad i statsrådsprotokollet anförts, ansett ifrågavarande framställning böra bifallas, har alltså medgifvit, att trumpetarne vid Skånska husarregementet A. Ekstrand, E. J. Nilsson, L. P. Nilsson, N. O. Ahlström, R. F. Ekdahl, E. Andersson och E. R. Ahlstedt må bibehålla sin genom förutvarande anställning såsom skvadronstrumpetare vid regementet grundade rätt till pension och fyllnadspension mot erläggande af därför stadgade afgifter.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under tionde hufvudtiteln i punkt 2 föreslagit Riksdagen att, till höjande af det såsom bidrag till pensionering af änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. uppförda anslag, för närvarande utgörande 82,531 kronor, bevilja ett belopp af 5,232 kronor, hvarigenom anslaget skulle komma att uppgå till 87,763 kronor.

Med anledning af hvad till statsrådsprotokollet anförts rörande behovet af ökad statsbidrag till pensionering af änkor och barn efter lärare vid de allmänna läroverken samt folkskoleseminarierna, har Riksdagen till höjande af det såsom bidrag till pensionering af änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. uppförda anslag, för närvarande utgörande 82,531 kronor, beviljat ett belopp af 5,232 kronor, hvarigenom anslaget kommer att uppgå till 87,763 kronor.

4:o) I en inom Riksdagen väckt motion har föreslagits, att Riksdagen måtte besluta, att ett årligt bidrag af högst sextio kronor skulle utgå till

hvarje vid högre skola för kvinnlig ungdom eller högre samskola anställd lärarinna, som ägde delaktighet vare sig i pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom eller i Svenska lärarinnornas pensionsförening, med villkor att af eller för henne i endera af dessa pensionsanstalter under nästföregående år insatts minst sextio kronor, samt, vid bifall härtill, att det å riksstatens tionde hufvudtitel uppförda förslagsanslag med rubrik: Bidrag till pensionering af lärarinnor vid högre flick- och samskolor måtte höjas till 40,000 kronor.

Till stöd för denna framställning har i motionen anförts följande:

»Uppå därom af Kungl. Maj:t framställt förslag beviljade 1896 års Riksdag till pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom ett årligt bidrag, motsvarande högst 10 kronor för hvar och en af de vid nämnda skolor anställda lärarinnor, hvilka såsom delägare i pensionsinrättningen erlade årsafgift till densamma. Detta bidrag höjdes af 1902 års Riksdag till högst 30 kronor för hvarje lärarinna, som erlade årsafgift till pensionsinrättningen. För denna pensionsinrättning gälla de af Kungl. Maj:t den 26 maj 1887 fastställda stadgar med däri enligt kungl. resolutionerna den 8 oktober 1897 och den 20 november 1903 gjorda ändringar, enligt hvilka årsafgift erlägges för lärarinna med 30 kronor af den skola, vid hvilken hon är anställd, och med 30 kronor af henne själf, hvarförutan lärarinna, som vid inträdet i pensionsinrättningen är äldre än 25 år, skall erlägga retroaktiv afgift från lägst 81 kronor 80 öre vid fyllda 26 år till högst 5,025 kronor 40 öre vid fyllda 54 år. Mot dessa afgifter erhåller delägande lärarinna från och med kvartalet näst efter det, under hvilket hon uppnått 55 års ålder, en årlig pension af 400 kronor.

För lärarinnor vid enskilda skolor finnes ytterligare en pensionsanstalt, nämligen Svenska lärarinnornas pensionsförening, för hvilken stadgar den 29 maj 1885 af Kungl. Maj:t fastställts. Denna förenings ändamål är att åt svenska lärarinnor bereda lifränta (pension) vid fyllda 54 års ålder, och beror lifräntans eller pensionens storlek på storleken af de inbetalningar enhvar delägare under årens lopp verkställt. Det högsta belopp, som delägare får hafva innestående hos föreningen, är 6,000 kronor och högsta beloppet af lifränta eller pension utgör 540 kronor. För de flesta understiger dock lifräntan 400 kronor. Äfven denna pensionsförening erhåller bidrag af statsmedel. Enligt Kungl. Maj:ts förslag har nämligen Riksdagen år 1903 medgifvit, att till pensionsföreningen finge utgå ett årligt bidrag af 30 kronor för hvarje

lärarinna vid högre skola för kvinnlig ungdom eller samskola, som icke är delägare i pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom, med villkor att af eller för henne i pensionsföreningen under nästföregående år insatts minst 60 kronor samt att berörda bidrag tillgodoföres vederbörande lärarinna.

Under år 1904 har Kungl. Maj:t uppå gjorda ansökningar beviljat:

dels pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom för 391 lärarinnor å 30 kronor för hvarje	kronor 11,730
dels Svenska lärarinnornas pensionsförening för 307 lärarinnor å 30 kronor för hvarje	„ 9,210
	eller tillsammans kronor 20,940.

Om också genom den under sistlidet år beslutade skolreformen flera samskolor inrättats, äro de enskilda högre läroverken för kvinnlig ungdom fortfarande i lika hög grad som tillföre behöfliga, enär genom desamma lärjungarne kunna bibringas den undervisning, som fördras för att kvinnan må kunna fylla sin uppgift inom samhället och familjen. Att Riksdagen anser dessa skolor för undervisningen äga stor betydelse, därom vittnar ock det ingalunda obetydliga anslag, som till understöd för desamma finnes uppfördt å åttonde hufvudtiteln. De pensionsbelopp, som enligt hvad ofvan är nämnt kunna tillkomma lärariinnorna vid ifrågavarande undervisningsanstalter, äro uppenbarligen allt för låga, hvilket än tydligare framgår däraf, att, ehuru kompetensvillkoren för dessa lärarinnor äro högre än de för folkskollärarinnor fastställda, dessa senare kunna komma i åtnjutande af en pension till belopp af 750 kronor utan att därför behöfva betala någon årsafgift. För pensionering af lärare eller lärarinna vid folkskola erlägger nämligen vederbörande skolområde eller skoldistrikt 5 procent å delaktighetsbeloppet, hvilket utgör 1,000 kronor. Hvad som därutöfver erfordras bestrides af statsmedel, för hvilket ändamål är å riksstaten uppfördt ett anslag af 622,873 kronor, eller omkring 89 kronor för hvarje lärare eller lärarinna. Att af de högre skolorna för kvinnlig ungdom fordra en förhöjning i de pensionsafgifter, som de erlägga för lärariinnorna, kan med kändedom om de knappa tillgångar, hvaröfver skolorna förfoga, icke med skäl ifrågasättas. Ej heller bör af lärariinnorna vid dessa skolor fördras förhöjda årsafgifter. Om staten för ändamålet bidrager med ett belopp motsvarande det som af och för lärarinna erlägges eller dubbelt mot

hvad nu utbetalas, torde pensionerna kunna ökas till något öfver 500 kronor.»

Riksdagen har beslutat, att ett årligt bidrag af högst sextio kronor skall utgå till hvarje vid högre skola för kvinnlig ungdom eller högre samskola anställd lärarinna, som äger delaktighet vare sig i pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom eller i Svenska lärarinnornas pensionsförening, med villkor att af eller för henne i endera af dessa pensionsanstalter under nästföregående år insatts minst sextio kronor, samt med anledning häraf höjt det å riksstatens tionde hufvudtitel uppförda förslagsanslag med rubrik: Bidrag till pensionering af lärarinnor vid högre flick- och samskolor, nu 19,000 kronor, till 40,000 kronor.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under tionde hufvudtiteln i punkt 3 föreslagit,

att Riksdagen, i afseende å kostnaderna för småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalts förvaltning och verksamhet under år 1906, måtte medgifva:

att Eders Kungl. Maj:t må för sistnämnda år bestämma de belopp, som för bestridande af anstaltens förvaltningsbestyr blifva erforderliga; samt

att de för berörda förvaltningskostnad och för anstaltens utgifter i öfrigt under samma år erforderliga medel må af Eders Kungl. Maj:t, i den mån influtna afgifter icke äro att tillgå, anvisas af tillgängliga statsmedel såsom förskott, att antingen ersättas af berörda afgifter i den mån de under året ingå, eller, därest dessa afgifter skulle för året befinnas härtill otillräckliga, anmälas till ersättande af Riksdagen.

I sammanhang med denna punkt har Riksdagen förehåft till behandling en inom Riksdagen väckt motion, däruti hemställts,

att Riksdagen ville besluta sådan förhöjning af de understödsbelopp, hvilka efter utgången af år 1905 beviljas från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt,

att beloppet af helt understöd utgör 250 kronor för år;

att det årliga understödsbelopp, hvilket tillkommer lärare eller lärarinna, som blifvit i tjänst anställd före den 1 januari 1880, uppnått en lefnadsålder af minst 55 år samt tjänstgjort minst 20 år och för hvilken summan af lefnads- och tjänstår uppgår till minst 80, utgör 165 kr.;

att om lärare eller lärarinna af vederbörande skolråd eller folkskoleinspektör anses på grund af försvagad hälsa, bristande syn eller

hörsel eller annan liknande, oförvårdad anledning icke vidare vara fullt lämplig att sköta sin tjänst, äro, efter uppnådda 25 tjänstår, lärare, som fyllt 50 år, och lärarinna, som fyllt 45 år, berättigade att, då han eller hon om understöd gör ansökning, efter afgang från tjänsten bekomma afkortadt årligt understöd till följande belopp:

a) lärarinna,		
som fyllt 45 år	115	kronor
" " 46 "	125	"
" " 47 "	135	"
" " 48 "	145	"
" " 49 "	155	"
b) lärare eller lärarinna,		
som fyllt 50 år	165	kronor
" " 51 "	180	"
" " 52 "	195	"
" " 53 "	215	"
" " 54 "	230	"

att det afkortade årliga understöd, hvilket tillkommer lärare eller lärarinna, som blifvit i tjänst anställd före den 1 januari 1880 samt, efter uppnådd lefnadsålder af minst 55 år och tjänstgöringstid af minst 20 år, af förut nämnda skäl icke vidare anses fullt lämplig att sköta sin tjänst, utgör, om summan af lefnads- och tjänstår uppgår till

75 år	115	kronor
76 "	125	"
77 "	135	"
78 "	145	"
79 "	155	"

samt att det årliga understöd, till hvilket den lärare eller lärarinna är berättigad, som ej upphunnit det för erhållande af helt eller afkortadt understöd bestämda antalet lefnads- och tjänstår, men, sedan han eller hon tjänstgjort minst 15 år, genom obotlig sjukdom blifvit urståndsatt att vidare sköta sin tjänst, utgör 115 kronor.

Till stöd för oförmälda framställning har i motionen anförts följande:

»Sedan 1893 års början åtnjuter småskollärarekåren — häri inbegripna icke blott lärare och lärarinnor vid den egentliga småskolan, utan äfven lärare och lärarinnor vid mindre folkskolor äfvensom biträdande och öfriga icke ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolan — rätt till ålderdomsunderstöd.

Genom Kungl. Maj:ts reglemente den 22 juni 1892 för småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt fastställdes helt understöd till 150 kronor för år, oberoende af de löner, som vederbörande åtnjuter under sin tjänstgöring. Om man granskar de utredningar, på hvilka inrättandet af småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt grundat sig, skall man emellertid finna, att det nämnda beloppet, 150 kronor, blef valdt med särskild hänsyn därtill, att det var hälften af den då antagna medellönen eller sannolika lönen — bostadsförmånen oberäknad — för ifrågavarande lärare. Vi hänvisa i detta afseende till 1891 års kommittébetänkande angående ålderdomsunderstöd åt lärare och lärarinnor vid småskolan m. fl., sid. 33, samt G. Eneströms utredning om ålderdomsunderstöd åt lärare och lärarinnor vid småskolor m. fl., sid. 31.

Vid tiden för ålderdomsunderstödsanstaltens tillkomst var ingen laglig minimilön för småskollärare m. fl. fastställd, men såsom villkor för statsbidrags erhållande gällde, att lönen skulle vara minst 200 kronor; det högsta lönebelopp, efter hvilket statsbidrag utgick, var 300 kronor. Med ledning af från skolrådets ordförande infordrade statistiska uppgifter kom G. Eneström till det resultat, att medellönen för samtliga lärare och lärarinnor kunde beräknas till 300 kronor utom bostad.

På grund af beslut af 1897 års Riksdag fastställdes lönen för examinerade småskollärare m. fl. från och med 1898 till minst 300 kronor med rätt till förhöjning efter tio tjänstår till minst 350 kronor förutom bostad och vedbrand. Då i betraktande tages, att i många skoldistrikt lönen för småskollärarepersonalen utgår med *högre* lönebelopp än det lagstadgade minimum, kunde efter 1898 års ingång medellönen för lärare eller lärarinna, som afgick med ålderdomsunderstöd, beräknas öfverstiga 350 kronor och närma sig 400 kronor.

Då den grund för bestämmande af understödets storlek, som vid ålderdomsunderstödsanstaltens inrättande tillämpades, sålunda blifvit rubbad, väckte herr J. H. G. Fredholm samt undertecknad Hammarlund vid 1898 års riksdag motion om förhöjning af ålderdomsunderstödens storlek. Riksdagen beslöt i anledning häraf aflåtandet af en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning i ärendet.

Sedan dylik utredning försiggått, inkom Kungl. Maj:t till 1900 års Riksdag med proposition om sådan förhöjning af understödsbeloppen,

som af 1898 års motionärer blifvit ifrågasatt, och Riksdagen godkände denna proposition.

Efter 1901 års början utgår på grund häraf helt understöd med 200 kronor och de afkortade understöden i proportion härefter.

I de år 1900 gällande lönebestämmelserna för småskollärarepersonalen hafva sedan dess tvenne förändringar ägt rum på grund af Riksdagens beslut. Från och med 1901 tillerkändes examinerade småskollärare m. fl. ett andra ålderstillägg, så att lönen efter femton tjänstår skulle utgöra minst 400 kronor. Och från 1905 års början gäller, att för examinerade småskollärare m. fl. lönen skall vara minst 350 kronor med förhöjning efter tio tjänstår till minst 400 kronor och efter femton tjänstår till minst 450 kronor.

Lönen för de lärare och lärarinnor, hvilka afgå med ålderdomsunderstöd, har sålunda efter år 1900, då understödet fastställdes till sitt nuvarande belopp, blifvit höjd med i regeln 100 kronor. För att den ursprungliga proportionen mellan lön och understöd fortfarande skall bibehållas, bör alltså helt understöd höjas med 50 kronor, d. v. s. från 200 till 250 kronor, och de afkortade understöden i proportion därefter.

Vi tillåta oss erinra därom, att, då fråga förelåg om understödets höjande från 150 till 200 kronor, direktionen för folkskollärarynes pensionsinrättning särskildt framhöll i sitt till Kungl. Maj:t afgifna utlåtande, att om vid anstaltens inrättande man af vissa orsaker funnit sig böra bestämma helt understöd till endast hälften af den då beräknade medellönen eller den sannolika lönen, hvilket otvifvelaktigt måste anses såsom en för understödstagarna icke särdeles gynnsam beräkningsgrund, billigheten syntes fordra, att åtminstone denna proportion mellan lön och understöd, då en reglering af understödsbeloppen ifrågasattes, fortfarande, såvidt möjligt vore, vidmakthölles.

En förhöjning i understödet påkallas emellertid icke blott för att bibehålla den ursprungliga proportionen mellan lön och understöd, utan ock med hänsyn till de alltjämt stegrade lefnadskostnaderna. Ingen torde väl vilja förneka, att till och med det högsta understödet, som för närvarande kan utdelas af anstalten, eller 200 kronor om året, måste anses otillräckligt för lärare och lärarinnor, hvilka å ena sidan slitit ut sina krafter på en för fosterlandet så viktig verksamhet som barnundervisningen och å andra sidan härför uppburit en lön, hvilken

icke medgifvit dem att göra besparingar för ålderdomen, om man icke till sådana besparingar vill räkna den årsafgift, som det åligger dem att erlægga till anstalten.

Härtill kommer en annan betydelsefull omständighet, nämligen den, att, enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen, det största antalet understödstagare icke erhåller helt understöd. Sålunda erhö:lo:

Genom beslut år	Helt understöd om 150 kr.	Afkortadt understöd om 70 till 140 kr.
1893	10	43
1894	12	46
1895	15	34
1896	15	33
1897	15	39
1898	16	32
1899	12	34
1900	9	25
	Helt understöd om 200 kr.	Afkortadt understöd om 70 till 185 kr.
1901	26	43
1902	27	43
1903	38	32

Under de 11 år, för hvilka uppgifter föreligga, hafva alltså endast 195 erhållit helt understöd, under det 404 fått nöja sig med afkortadt understöd. Medelbeloppet af de understöd, som uppbyros från anstalten under år 1903, torde hafva uppgått endast till omkring 134 kronor. Vid årets början funnos nämligen 454 och vid dess slut 512 understödstagare, medeltal alltså 483, och då under året utbetalts 64,545 kronor i understöd, gör detta i medeltal 134 kronor på enhvar.

Om man på grund af hvad sålunda blifvit anfördt måste dela den uppfattningen, att en förhöjning af ålderdomsunderstödet för småskollärare och småskollärarinnor är af behofvet påkallad och lämpligen nu bör vidtagas samt att för bibehållande af den ursprungliga proportionen

helt understöd bör sättas till 250 kronor, så blir nästa fråga, med hvilka belopp de afkortade understöden böra utgå.

Den inverkan, som en förhöjning af helt understöd bör utöfva på de afkortade understöd, hvilka utgå enligt gällande reglemente, § 7, öfvergångsstadgandet, § 8 och § 9, kan utan svårighet bestämmas, om man härvid tillämpar — på samma sätt, som skedde vid ändringen år 1900 — de grunder, hvilka ursprungligen blifvit följda i fråga om dessa understöd.

Paragraf 8 i gällande reglemente har enligt kungl. kungörelsen den 15 juni 1900 följande lydelse:

Anses af vederbörande skolråd eller folkskoleinspektör lärare eller lärarinna på grund af försvagad hälsa, bristande syn eller hörsel eller annan liknande, oförvållad anledning icke vidare vara fullt lämplig att sköta sin tjänst, vare, efter uppnådda 25 tjänstår, lärare, som fyllt 50 år, och lärarinna, som fyllt 45 år, berättigade att, då han eller hon om understöd gör ansökning, efter afgang från tjänsten bekomma afkortadt årligt understöd till följande belopp:

a) lärarinna,		
som fyllt 45 år	90 kronor,	
» » 46 »	100 »	
» » 47 »	105 »	
» » 48 »	115 »	
» » 49 »	120 »	
b) lärare eller lärarinna,		
som fyllt 50 år	130 kronor,	
» » 51 »	145 »	
» » 52 »	155 »	
» » 53 »	170 »	
» » 54 »	185 »	

Lärare, som blifvit i tjänst anställd före den 1 januari 1880 och uppnått en lefnadsålder af minst 55 år, vare, om han tjänstgjort minst 20 år och af förutnämnda skäl icke vidare anses fullt lämplig att sköta sin tjänst, likaledes berättigad att efter afgang från tjänsten erhålla afkortadt årligt understöd sålunda:

om summan af lefnads- och tjänstår uppgår till	till belopp af
75 år	90 kronor,
76 »	100 »
77 »	105 »
78 »	115 »
79 »	120 »

De i denna paragrafs hufvudstadgande ursprungligen fastställda beloppen äro — såsom af ofvannämnda kommittébetänkande, sid. 32—35, framgår — erhållna på sådant sätt, att man tagit resp. 45, 49, 53, 57,

61, 66, 72, 78, 85 och 92 procent af 150 kronor (= helt understöd) och afrundat beloppen. De i öfvergångsstadgandet bestämda beloppen äro åter genom Riksdagens beslut satta lika med de fem första i hufvudstadgandet. Om man förfar på samma sätt, utgående från ett helt understöd af 250 kronor, erhåller man:

a)	45 %	af 250 kronor	= 112: 50 kronor,	afrundadt till	115 kronor,
	49 %	» »	= 122: 50	»	» 125 »
	53 %	» »	= 132: 50	»	» 135 »
	57 %	» »	= 142: 50	»	» 145 »
	61 %	» »	= 152: 50	»	» 155 »
b)	66 %	» »	= 165	»	» 165 »
	72 %	» »	= 180	»	» 180 »
	78 %	» »	= 195	»	» 195 »
	85 %	» »	= 212: 50	»	» 215 »
	92 %	» »	= 230	»	» 230 »

Och de i öfvergångsstadgandet nämnda beloppen böra sättas lika med de fem under a) angifna eller resp. 115, 125, 135, 145 och 155 kronor.

Det i § 7, öfvergångsstadgandet medgifna understödet, som för närvarande är 130 kronor eller lika med det först anförda i § 8, b), bör i öfverensstämmelse härmed nu bestämmas till 165 kronor, och det i § 9 medgifna (vid obotlig sjukdom), som nu utgår med 90 kronor eller lika med det första i § 8, a), bör nu sättas till 115 kronor. Några andra understödsgrader förekomma icke i nu gällande reglemente.

På detta sätt skulle understödsbeloppen inom samtliga understödsgrader ökas med omkring en fjärdedel. Medelunderstödet, som år 1903 var ungefär 134 kronor, skulle efter detta blifva omkring 168 kronor årligen, motsvarande 46 öre om dagen.

Mot detta kan naturligtvis invändas, att det föreslagna beloppet är för lågt tilltaget. Helt borde ju understödet utgå i högre proportion till lönen, än hvad hittills varit fallet. Vi hafva emellertid icke velat nu ifrågasätta ändring i de af Kungl. Maj:t och Riksdag en gång fastställda grunderna, utan blott föreslagit sådana ändringar, att dessa grunder äfven i verkligheten vinna tillämpning och icke ytterligare afprutas.

Beträffande slutligen den tillökning i kostnad, som skulle blifva en följd af nu föreslagna förhöjning af understöden, så är klart, att denna, hvad *blifvande* understödstagare angår, skulle blifva i proportion till understödens förhöjning och således belöpa sig till 25 procent. För att bedöma, om detta bör verka afskräckande för förslaget, får man erinra sig, att kostnaden för ålderdomsunderstödsanstalten, såvidt hittills kunnat

visa sig, blifvit mycket mindre, än som från början var beräknadt. Förhållandet mellan beräknad kostnad och verklig kostnad ställer sig under anstaltens elfva första år sålunda:

Verksamhetsår	Beräknad understöds-kostnad	Utbetaltdunderstödsbelopp (öretalen oräknade)
1:a	24,000 kronor	3,999 kronor
2:a	29,000 ,,	10,448 ,,
3:e	34,000 ,,	15,119 ,,
4:e	38,000 ,,	20,372 ,,
5:e	46,000 ,,	25,575 ,,
6:e	53,000 ,,	30,955 ,,
7:e	60,000 ,,	35,570 ,,
8:e	69,000 ,,	38,503 ,,
9:e	78,000 ,,	44,070 ,,
10:e	89,000 ,,	54,108 ,,
11:e	98,000 ,,	64,545 ,,

Samtidigt hafva skoldistriktens och lärarnes afgifter inbringat betydligt mera, än man väntat sig, äfven med inbegrepp af dessa senare eller lärarnes afgifter, hvilka, af Kungl. Maj:t ej ifrågasatta, beslutades af Riksdagen. Kommittén beräknade skoldistriktens afgifter till 44,000 kronor årligen, men redan år 1899 uppgingo de till dubbla beloppet och hafva sedan dess ytterligare stigit, så att de år 1902 belöpte sig till 93,720 kronor.

Följden häraf har blifvit, att, långt ifrån att statsbidrag behöft anlitas för bestridande af anstaltens utgifter — något som alltid varit af Riksdagen ifrågasatt, — i stället anstalten till godo i statskontoret uppsamlats en fond, som uppgick (öretalen oräknade) vid slutet af år

1884 till	118,846 kronor
1897 ,, ...	287,674 ,,
1900 ,, ...	426,565 ,,
1903 ,, ...	516,340 ,,

Kommittén beräknade (sid. 45), att fyllnadsbidrag från statsverket skulle blifva erforderligt efter omkring 7 år från det anstalten började sin verksamhet. Trots den år 1901 inträdda förhöjningen i understödsbeloppen, öfverstiga skoldistriktens årliga afgifter allt fortfarande ganska väsentligt beloppen af de utbetalda understöden. Det torde komma att

dröja ännu många år, innan statsmedel för ändamålet behöfva tagas i anspråk, och detta ehuru ingen ränta beräknas på de i statskontoret uppsamlade medlen. Innan någon utgift från statens sida kan komma i fråga för detta ändamål, måste först och främst de årliga understödsbeloppen stiga upp till belopp, som motsvara skoldistriktens årliga afgifter, och sedan under åtskilliga år öfverskrida sistnämnda afgifter med sådana belopp, att de i statskontoret samlade öfverskotten varda förbrukade. Ännu torde detta dröja flera år, äfven om den af oss ifrågasatta förhöjningen blir genomförd. Det är nämligen att märka, att denna förhöjning ej kan komma förutvarande understödstagare till godo, ty Riksdagen håller ju strängt på den principen, att en förbättring i pensionsvillkoren för en kår icke har retroaktiv verkan.

Ett bifall till vårt förslag kommer alltså icke för närvarande eller under de närmast kommande åren att medföra någon statsutgift.»

Mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, som öfverensstämmer med hvad Riksdagen under en följd af år beslutit, har Riksdagen icke haft något att erinra.

Beträffande ifrågavarande motion har väl Riksdagen funnit en höjning af ålderdomsunderstöden för småskollärare och småskollärarinnor kunna vara af behofvet påkallad, men, då Riksdagen anser nödigt, att frågan om dylik höjning underkastas en allsidig utredning af vederbörande myndigheter, har Riksdagen funnit motionen allenast böra föranleda Riksdagen att hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om en dylik utredning samt om framläggande af det förslag i ämnet, hvartill utredningen kan gifva anledning.

I fråga om denna utredning synes det böra tagas under öfvervägande, huruvida icke en ytterligare höjning af understödsbeloppen kräfver en höjning af de från skoldistriktet såsom bidrag till bestridande af pensionsanstaltens utgifter utgående afgifterna samt, i sammanhang därmed, huruvida icke jämväl den egentliga folkskolans lärare och lärarinnor böra, i likhet med hvad som gäller för lärarne vid de allmänna läroverken samt under denna riksdag af Eders Kungl. Maj:t föreslagits beträffande de vid döfstumskolorna anställda lärare och lärarinnor, själfva bidraga till sin pensionering.

Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Därjämte får Riksdagen hos Eders Kungl. Maj:t anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida och i hvad mån de från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt utgående

understödsbeloppen må böra höjas, samt till Riksdagen inkomma med den framställning i ämnet, hvartill en sådan utredning må finnas gifva anledning.

6:o) Uti en den 18 februari innevarande år till Riksdagen affåten proposition (n:o 94) har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastik-ärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att godkänna följande grunder för inrättande af en pensionsanstalt för döfstumlärare:

I) i afseende å anstaltens ändamål:

pensionsanstalten, som benämnes döfstumlärarnas pensionsanstalt och träder i verksamhet med år 1906, afses beredande af pension åt ordinarie föreståndare, lärare och lärarinnor vid de döfstumskolor, som i enlighet med lagen om döfstumundervisningen den 31 maj 1889 äro eller varda af skoldistriktet inrättade, dock icke åt särskilda lärare eller lärarinnor i öfningsämnen eller slöjd;

önskar styrelse för sådan enskild undervisningsanstalt, som afses uti nådiga kungörelsen den 5 juni 1896 angående anslag af allmänna medel till döfstumskoldistrikt, som till enskild undervisningsanstalt öfverlämnat sinnesslött döfstumt barn, att undervisningsanstaltens ordinarie lärarpersonal må beredas delaktighet i pensionsanstalten, äger nämnda styrelse därom göra ansökan hos Eders Kungl. Maj:t; bifalles ansökningsen, skall om undervisningsanstalten och dess styrelse gälla hvad i reglemente för pensionsanstalten stadgas angående skoldistrikt och distriktsskolstyrelse;

kvinnlig föreståndare betraktas i pensionsafseende lika med lärare;

II) i afseende å kostnadernas bestridande:

de för pensionsanstaltens ändamål erforderliga kostnader bestridas genom afgifter af dels vederbörande skoldistrikt, dels ock vederbörande tjänstinnehafvare samt genom fyllnadsbidrag af staten;

III) i afseende å delaktighetsbelopp och pensionsavgifter:

skoldistrikt må för hvarje vid distriktets skolor inrättad sådan ordinarie tjänst, som i I) afses, vinna delaktighet i pensionsanstalten, därest det belopp, hvartill aflöningen i högsta lönegrad för tjänsten, värdet af bostad och bränsle eller ersättning därför häri icke inberäknadt, uppgår, utgör minst 3,200 kronor för föreståndartjänst, 1,600 kronor

för lärartjänst och 1,200 kronor för lärarinnetjänst; delaktighet kan icke vinnas för lägre belopp än nu är sagdt, hvaremot distriktet, därest aflöningen i högsta lönegrad för tjänsten öfverstiger nämnda belopp, äger att för pensions höjande vinna delaktighet i pensionsanstalten för detta högre lönebelopp, dock icke för högre belopp än 4,000 kronor för föreståndartjänst, 2,000 kronor för lärartjänst och 1,600 kronor för lärarinnetjänst;

sedan rätt till delaktighet i pensionsanstalten för viss tjänst erhållits, må det för tjänsten fastställda delaktighetsbeloppet sedermera icke kunna nedsättas, utom i det fall att tjänst, som förut innehafts af lärare, besättes med lärarinna; för de tjänster, hvilkas innehafvare, då pensionsanstalten träder i verksamhet, vägra att ingå i densamma, äger skoldistriktet ej vinna delaktighet, förr än dessa tjänster blifvit besatta med nya innehafvare;

såsom bidrag till bestridande af pensionsanstaltens utgifter erlägges en årlig afgift för hvarje i anstalten delaktig tjänst; denna afgift, för hvars betalande vederbörande skoldistrikt skall ansvara, utgår, vare sig befattningen under året är besatt eller ledig, med $7\frac{1}{2}$ procent af delaktighetsbeloppet, däraf tjänstinnehafvaren skall erlägga $2\frac{1}{2}$ procent af delaktighetsbeloppet, hvilken afgift distriktsstyrelsen må uttaga genom afdrag å tjänstinnehafvarens aflöning;

då tjänst är ledig, vidkännes skoldistrikt jämväl den afgift, som det eljest ålegat tjänstinnehafvaren att erlägga;

därest tjänstinnehafvare afgår från sin tjänst med rätt till pension inom tio år från det pensionsanstalten träd i verksamhet, skall såväl skoldistriktet som den pensionerade till pensionsanstalten erlägga en extra afgift, motsvarande skillnaden mellan de för tio år å enhvar af dem belöpande afgifter för den tjänst, den pensionerade vid afgangens innehade, och de afgifter, som af dem i och för samma tjänst i verkligheten utgjorts; denna extra afgift uttages, intill dess densamma blifvit pensionsanstalten till fullo godtgjord, sålunda att af skoldistriktet årligen erlägges ett belopp, motsvarande den afgift, som det eljest ålegat skoldistriktet att för tjänsten betala, samt af den pensionerade därigenom att å den del af pensionen, som under hvarje år till betalning först förfaller, afdrages ett belopp, motsvarande den afgift, som tjänstinnehafvaren senast haft att till pensionsanstalten årligen utgöra; dessa extra afgifter skola, därest pensionstagaren under tiden dör eller förlorar sin pensionsrätt, upphöra med den månad, hvarunder detta inträffat;

IV) i afseende å rätt till pension och pensionens belopp:

rätt till pension från pensionsanstalten tillkommer, under de villkor i öfrigt som blifvande reglemente bestämmer, hvar och en föreståndare, lärare och lärarinna, som antingen vid den tid, då pensionsanstalten träder i verksamhet, är eller därefter varder anställd i sådan befattning, som i I) afses;

pensionen är hel eller afkortad;

hel pension utgår med 75 procent af delaktighetsbeloppet;

för rätt till hel pension vid afgang från tjänst fordras att hafva uppnått 60 års ålder samt räkna 30 tjänstår, hvaraf för erhållande af pension såsom föreståndare minst 10 tjänstår såsom sådan;

till dem af den vid tiden för pensionsanstaltens trädande i verksamhet tjänstgörande ordinarie lärarpersonalen, hvilka varit före skolornas omorganisation i enlighet med lagen den 31 maj 1889 anställda vid döfstumundervisning i sådan befattning, att de för densamma få, enligt blifvande reglemente för anstalten, räkna tjänstår, utgår hel pension jämväl i det fall, att de uppnått minst 60 lefnadsår och räkna minst 20 tjänstår, hvaraf för föreståndare minst 8 tjänstår såsom sådan, samt summan af lefnads- och tjänstår uppgår till minst 85;

anser vederbörande skolstyrelse, att föreståndare, lärare eller lärarinna på grund af försvagad hälsa, bristande syn eller hörsel eller annan liknande, oförvållad anledning icke vidare är fullt lämplig att sköta sin tjänst, äro, efter uppnådda 25 tjänstår, hvaraf för föreståndare minst 8 såsom sådan, föreståndare eller lärare, som fyllt 55 år, och lärarinna, som fyllt 50, berättigade att efter afgang från tjänsten erhålla afkortad pension till följande belopp för år, nämligen:

för föreståndare eller lärare, som fyllt:	för lärarinna, som fyllt:	med procent af hel pension:
55 år	50 år	66
56 „	51 „	72
57 „	52 „	78
58 „	53 „	85
59 „	54 „	92

till dem af den vid tiden för pensionsanstaltens trädande i verksamhet tjänstgörande ordinarie lärarpersonalen, hvilka varit före skolornas omorganisation i enlighet med lagen den 31 maj 1889 anställda vid döfstumundervisning i sådan befattning, att de för densamma få enligt blifvande reglemente för anstalten räkna tjänstår, skall i förevarande händelse utgå afkortad pension, jämväl då de räkna minst 20 tjänstår, hvaraf för föreståndare minst 8 tjänstår såsom sådan, samt uppnått en lefnadsålder föreståndare och lärare af minst 60 år samt lärarinna af minst 55 år, hvilken pension skall utgå med följande belopp, nämligen:

för föreståndare och lärare, hvars sammanlagda lefnads- och tjänstår utgöra:	för lärarinna, hvars sammanlagda lefnads- och tjänstår utgöra:	med procent af hel pension:
80 år	75 år	66
81 „	76 „	72
82 „	77 „	78
83 „	78 „	85
84 „	79 „	92

föreståndare, lärare eller lärarinna, som ej uppnått det för erhållande af hel eller sådan afkortad pension, som nyss omförmålt, bestämda antal lefnads- och tjänstår, men genom obotlig sjukdom blifvit urståndsatt att vidare sköta sin tjänst, äger att, därest han eller hon räknar minst 10 tjänstår, hvaraf för föreståndare minst 5 tjänstår såsom sådan, från pensionsanstalten erhålla årlig sjukpension till belopp af 45 procent af beloppet af hel pension;

föreståndare, som vid afgang från tjänsten icke innehar det för erhållande af föreståndarepension bestämda antal tjänstår, men för öfrigt är pensionsberättigad, skall åtnjuta pension såsom lärare;

tjänstår skall, med afseende å rätt till pension, beräknas icke blott för ordinarie tjänstgöring i sådan befattning, som i I) afses, utan äfven för den tid utöfver fem år, under hvilken den pensionssökande varit, efter att hafva blifvit i döfstumlärareexamen godkänd, anställd vid döfstumskola af ifrågavarande slag såsom extra lärare eller lärarinna;

af tjänstår, som pensionssökande äger beräkna, skola för erhållande af hel pension eller afkortad pension på grund af half invaliditet minst 20 och för erhållande af sjukpension minst 5 vara ordinarie tjänstår;

för bestämmande af hvad med fullt tjänstår förstås gälla de uti lagen om döfstumundervisningen den 31 maj 1889 gifna stadganden;

de af den vid tiden för pensionsanstaltens trädande i verksamhet tjänstgörande ordinarie lärarpersonalen, hvilka varit före skolornas omorganisation i enlighet med lagen den 31 maj 1889 anställda vid döfstumskola, lydande under landsting, eller vid annan med statsmedel understödd döfstumskola eller vid af staten inrättad undervisningsanstalt för döfstumma, må jämväl för sådan tjänstgöring räkna ordinarie tjänstår, så snart det ej är uppenbart, att deras anställning vid sådan skola äfven efter dåvarande förhållanden varit att anse som extra ordinarie;

därest sådan föreståndare, lärare eller lärarinna sedermera vid omorganisationen till en början erhållit extra ordinarie befattning vid distriktskola och först senare, men före pensionsanstaltens trädande i verksamhet vid sådan skola erhållit ordinarie anställning, må tjänstår räknas jämväl för den extra ordinarie tjänstgöringen under mellantiden;

från tjänstetid, hvarå rätt till pension grundas, må afdrag ej ske för den tid, under hvilken tjänstledighet åtnjutits, dock bör den verkliga tjänstgöringen hafva uppgått till mera än fyra femtedelar af den för pensions erhållande i hvarje fall bestämda tjänstetiden, och afdrag icke heller ske för den tid, hvarunder tjänstledighet med behörig tillåtelse begagnats till utvidgande af den tjänstlediges insikter i yrket eller för att till följd af särskildt förordnande eller val bestrida allmänt uppdrag eller offentlig befattning;

den, som för tjänstefel eller brott varit från utöfvandet af sin tjänst skild, får ej såsom tjänstetid beräkna den tid, under hvilken han eller hon icke ågt att utöfva tjänsten;

V) i afseende å pensionsanstaltens förvaltning:

döfstumlärarnas pensionsanstalt förvaltas af direktionen öfver folkskolelärarnas pensionsinrättning enligt de närmare föreskrifter, som meddelas af Konungen;

distriktens och lärarpersonalens afgifter skola, i den mån de ej åtgå till årets utgifter, samlas till en fond, hvilken göres räntebärande mot fullgod säkerhet;

pensionsanstaltens alla utgifter bestridas i första rummet af afgifterna samt denna fonds afkastning och kapital, så att, först sedan fonden till fullo åtgått, staten skall tillskjuta erforderligt årligt fyllnadsbidrag.

I sammanhang härmed har Eders Kungl. Maj:t — med tillkännagifvande *dels* att Eders Kungl. Maj:t, därest dessa grunder af Riksdagen godkändes, ämnade för den nya anstalten utfärda reglemente i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af den i statsrådsprotokollet omförmälda kommitté därtill uppgjorda förslag, med de ändringar däri, som af tillämpningen af de nu föreslagna grunderna kunde föranledas, *dels* att Eders Kungl. Maj:t, efter det närmare erfarenhet vunnits angående omfånget af de göromål, som tillhörde anstalten, samt dessa göromåls lämpliga fördelning, komme att till Riksdagen afgifva förslag till stat för anstalten, *dels ock* att Eders Kungl. Maj:t, i den mån särskildt bidrag från statsverket till anstaltens uppehållande blefve erforderligt, komme att till Riksdagen aflåta proposition om uppförande i riksstaten af härtill erforderligt anslag — föreslagit Riksdagen att i afseende å kostnaderna för anstaltens förvaltning och verksamhet under år 1906 medgifva:

att Eders Kungl. Maj:t må för sistnämnda år bestämma de belopp, som för bestridande af anstaltens förvaltningsbestyr varda erforderliga; samt

att de för berörda förvaltningskostnad och för anstaltens utgifter i öfrigt under nämnda år erforderliga medel må af Eders Kungl. Maj:t, i den mån influtna afgifter icke äro att tillgå, anvisas utaf tillgängliga statsmedel såsom förskott att antingen ersättas af berörda afgifter, i den mån de under året till anstalten ingå, eller, därest sagda afgifter skulle för året befinnas härtill otillräckliga, anmälas till ersättande af Riksdagen.

Härjämte har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att i afseende å pensioneringen af döfstumlärarpersonalens änkor och barn

dels medgifva delaktighet i folkskolelärarnas änke- och pupillkassa för ifrågavarande lärarpersonal sålunda, *att* en hvar manlig föreståndare eller lärare vid döfstumskola, som, efter det döfstumlärarnas pensionsanstalt trädte i verksamhet, tillträdte tjänst, hvarmed följde delaktighet i döfstumlärarnas pensionsanstalt, skulle vara skyldig till delaktighet jämväl i folkskolelärarnas änke- och pupillkassa, *att* rättighet att vara delägare i kassan skulle tillkomma *dels* en hvar tjänstinnehafvare, som vid den tid, då döfstumlärarnas pensionsanstalt trädde i verksamhet, innehade tjänst, för hvilken vederbörande skoldistrikt kunde vinna delaktighet i pensionsanstalten, *dels ock* en hvar kvinnlig föreståndare och lärarinna, som äfven efter nämnda tidpunkt tillträdde tjänst, som vore delaktig i pensionsanstalten, under villkor att anmälan om delaktighet skedde inom tid, som af Eders Kungl. Maj:t bestämdes, äfvensom *att* för denna nya grupp af delägare i folkskolelärarnas änke- och pupillkassa

pensionsafgifter och pensionsbelopp skulle utgå i förhållande till de belopp, efter hvilka vederbörande skoldistrikt för deras tjänster vunnit delaktighet i döfstumlärarnas pensionsanstalt, samt i öfrigt reglementet för nämnda änke- och pupillkassa i tillämpliga delar lända till efter rättelse,

dels ock, för beredande af ifrågavarande delaktighet i folkskolelärarnas änke- och pupillkassa, öka det såsom bidrag till berörda kassa å riksstatens tionde hufvudtitel uppförda anslag, nu 63,500 kronor, med 3,355 kronor, däraf 600 kronor till bestridande af kostnaden för ökade förvaltningsbestyr, eller till 66,855 kronor.

Mot de af Eders Kungl. Maj:t efter föregående särskild utredning nu föreslagna grunder för inrättande af en pensionsanstalt för döfstumlärare har Riksdagen icke haft något att erinra. Då enligt det föreliggande förslaget de årliga pensionsbeloppen, beräknade efter 75 procent af delaktighetsbeloppen, komma att utgå med så pass betydande summor, som 2,400—3,000 kronor för föreståndare, 1,200—1,500 kronor för lärare och 900—1,200 kronor för lärarinna, synes det Riksdagen välbetänkt att, på sätt i åberopade statsrådsprotokollet framhållits såsom önskvärdt, skoldistriktet medgifvas rätt att, därest distriktsstyrelse så för godt finner, för tjänst erhålla delaktighet i anstalten för lägre belopp än som motsvarar den kontanta aflöningen i högsta lönegraden å samma tjänst, dock ej under delaktighetsminimum.

Äfven hvad Eders Kungl. Maj:t beträffande kostnaderna för ifrågavarande pensionsanstalts förvaltning och verksamhet under år 1906 samt i afseende å pensioneringen af döfstumlärarpersonalens änkor och barn föreslagit har synts Riksdagen böra bifallas.

På grund af hvad sålunda anförts har Riksdagen

A) godkänt följande grunder för inrättande af en pensionsanstalt för döfstumlärare:

I) i afseende å anstaltens ändamål:

pensionsanstalten, som benämnes döfstumlärarnes pensionsanstalt och träder i verksamhet med år 1906, afser beredande af pension åt ordinarie föreståndare, lärare och lärarinnor vid de döfstumskolor, som i enlighet med lagen om döfstumundervisningen den 31 maj 1889 äro eller varda af skoldistriktet inrättade, dock icke åt särskilda lärare eller lärarinnor i öfningsämnen eller slöjd;

önskar styrelse för sådan enskild undervisningsanstalt, som afses uti nådiga kungörelsen den 5 juni 1896 angående anslag af allmänna medel till döfstumskoldistrikt, som till enskild undervisningsanstalt öfver-

lämnat sinnesslött döfstumt barn, att undervisningsanstaltens ordinarie lärarpersonal må beredas delaktighet i pensionsanstalten, äger nämnda styrelse därom göra ansökan hos Eders Kungl. Maj:t; bifalles ansökningen, skall om undervisningsanstalten och dess styrelse gälla hvad i reglemente för pensionsanstalten stadgas angående skoldistrikt och distriktskolstyrelse;

kvinnlig föreståndare betraktas i pensionsafseende lika med lärare;

II) i afseende å kostnadernas bestridande:

de för pensionsanstaltens ändamål erforderliga kostnader bestridas genom afgifter af dels vederbörande skoldistrikt dels ock vederbörande tjänstinnehafvare samt genom fyllnadsbidrag af staten;

III) i afseende å delaktighetsbelopp och pensionsafgifter:

skoldistrikt må för hvarje vid distriktets skolor inrättad sådan ordinarie tjänst, som i I) afses, vinna delaktighet i pensionsanstalten, därest det belopp, hvartill aflöningen i högsta lönegrad för tjänsten, värdet af bostad och vedbrand och bränsle eller ersättning därför häri icke inberäknadt, uppgår, utgör minst 3,200 kronor för föreståndare-tjänst, 1,600 kronor för lärartjänst och 1,200 kronor för lärarinnetjänst; delaktighet kan icke vinnas för lägre belopp än nu är sagdt, hvar emot distriktet, därest aflöningen i högsta lönegrad för tjänsten öfverstiger nämnda belopp, äger att för pensions höjande vinna delaktighet i pensionsanstalten för detta högre lönebelopp, dock icke för högre belopp än 4,000 kronor för föreståndaretjänst, 2,000 kronor för lärartjänst och 1,600 kronor för lärarinnetjänst;

sedan rätt till delaktighet i pensionsanstalten för viss tjänst erhållits, må det för tjänsten fastställda delaktighetsbeloppet sedermera icke kunna nedsättas, utom i det fall att tjänst, som förut innehafts af lärare, besättes med lärarinna; för de tjänster, hvilkas innehafvare, då pensionsanstalten träder i verksamhet, vägra att ingå i densamma, äger skoldistriktet ej vinna delaktighet, förr än dessa tjänster blifvit besatta med nya innehafvare;

såsom bidrag till bestridande af pensionsanstaltens utgifter erlägges en årlig afgift för hvarje i anstalten delaktig tjänst; denna afgift, för hvars betalande vederbörande skoldistrikt skall ansvara, utgår, vare sig befattningen under året är besatt eller ledig, med $7\frac{1}{2}$ procent af

delaktighetsbeloppet, däraf tjänstinnehafvaren skall erlägga 2½ procent af delaktighetsbeloppet, hvilken afgift distriktsstyrelsen må uttaga genom afdrag å tjänstinnehafvarens aflöning;

då tjänst är ledig, vidkännes skoldistriktet jämväl den afgift, som det eljest ålegat tjänstinnehafvaren att erlägga;

därest tjänstinnehafvare afgår från sin tjänst med rätt till pension inom tio år från det pensionsanstalten trädte i verksamhet, skall såväl skoldistriktet som den pensionerade till pensionsanstalten erlägga en extra afgift, motsvarande skillnaden mellan de för tio år å en hvar af dem belöpande afgifter för den tjänst, den pensionerade vid afgången innehade, och de afgifter som af dem i och för samma tjänst i verkligheten utgjorts; denna extra afgift uttages, intill dess densamma blifvit pensionsanstalten till fullo godtgjord, sålunda att af skoldistriktet årligen erlägges ett belopp, motsvarande den afgift, som det eljest ålegat skoldistriktet att för tjänsten betala, samt af den pensionerade därigenom att å den del af pensionen, som under hvarje år till betalning först förfaller, afdrages ett belopp motsvarande den afgift, som tjänstinnehafvaren senast haft att till pensionsanstalten årligen utgöra; dessa extra afgifter skola, därest pensionstagaren under tiden dör eller förlorar sin pensionsrätt, upphöra med den månad, hvarunder detta inträffat;

IV) i afseende å rätt till pension och pensionens belopp:

rätt till pension från pensionsanstalten tillkommer, under de villkor i öfrigt som blifvande reglemente bestämmer, hvar och en föreståndare, lärare och lärarinna, som antingen vid den tid, då pensionsanstalten träder i verksamhet, är eller därefter varder anställd i sådan befattning, som i I) afses;

pension är hel eller afkortad;

hel pension utgår med 75 procent af delaktighetsbeloppet;

för rätt till hel pension vid afgång från tjänst fordras att hafva uppnått 60 års ålder samt räkna 30 tjänstår, hvaraf för erhållande af pension såsom föreståndare minst 10 tjänstår såsom sådan;

till dem af den vid tiden för pensionsanstaltens trädande i verksamhet tjänstgörande ordinarie lärarpersonalen, hvilka varit före skolornas omorganisation i enlighet med lagen den 31 maj 1889 anställda vid döfstumundervisning i sådan befattning, att de för densamma få, enligt blifvande reglemente för anstalten, räkna tjänstår, utgår hel pension jämväl i det fall, att de uppnått minst 60 lefnadsår och räkna minst 20

tjänstår, hvaraf för föreståndare minst 8 tjänstår såsom sådan, samt summan af lefnads- och tjänstår uppgår till minst 85;

anser vederbörande skolstyrelse, att föreståndare, lärare eller lärarinna på grund af försvagad hälsa, bristande syn eller hörsel eller annan liknande oförvålad anledning icke vidare är fullt lämplig att sköta sin tjänst, äro, efter uppnådda 25 tjänstår, hvaraf för föreståndare minst 8 såsom sådan, föreståndare eller lärare, som fyllt 55 år, och lärarinna, som fyllt 50 år, berättigade att efter afgang från tjänsten erhålla afkortad pension till följande belopp för år, nämligen:

för föreståndare eller lärare, som fyllt:	för lärarinna, som fyllt:	med procent af hel pension:
55 år	50 år	66
56 „	51 „	72
57 „	52 „	78
58 „	53 „	85
59 „	54 „	92

till dem af den vid tiden för pensionsanstaltens trädande i verksamhet tjänstgörande ordinarie lärarpersonalen, hvilka varit före skolornas omorganisation i enlighet med lagen den 31 maj 1889 anställda vid döfstumundervisning i sådan befattning, att de för densamma få enligt blifvande reglemente för anstalten räkna tjänstår, skall i förevarande händelse utgå afkortad pension, jämväl då de räkna minst 20 tjänstår, hvaraf för föreståndare minst 8 tjänstår såsom sådan, samt uppnått en lefnadsålder föreståndare och lärare af minst 60 år samt lärarinna af minst 55 år, hvilken pension skall utgå med följande belopp, nämligen:

för föreståndare och lärare, hvars sammanlagda lefnads- och tjänstår utgöra:	för lärarinna, hvars sammanlagda lefnads- och tjänstår utgöra:	med procent af hel pension:
80 år	75 år	66
81 „	76 „	72
82 „	77 „	78
83 „	78 „	85
84 „	79 „	92

föreståndare, lärare eller lärarinna, som ej uppnått det för erhållande af hel eller sådan afkortad pension, som nyss omförmälts, bestämda antal lefnads- och tjänstår, men genom obotlig sjukdom blifvit urståndsatt att vidare sköta sin tjänst, äger att, därest han eller hon räknar minst 10 tjänstår, hvaraf för föreståndare minst 5 tjänstår såsom sådan, från pensionsanstalten erhålla årlig sjukpension till belopp af 45 procent af beloppet af hel pension;

föreståndare, som vid afgång från tjänsten icke innehar det för erhållande af föreståndarepension bestämda antal tjänstår, men för öfrigt är pensionsberättigad, skall åtnjuta pension såsom lärare;

tjänstår skall, med afseende å rätt till pension, beräknas icke blott för ordinarie tjänstgöring i sådan befattning, som i I) afses, utan äfven för den tid utöfver fem år, under hvilken den pensionssökande varit, efter att hafva blifvit i döfstumlärareexamen godkänd, anställd vid döfstumskola af ifrågavarande slag såsom extra lärare eller lärarinna;

af tjänstår, som pensionssökande äger beräkna, skola för erhållande af hel pension eller afkortad pension på grund af half invaliditet minst 20 och för erhållande af sjukpension minst 5 vara ordinarie tjänstår;

för bestämmande af hvad med fullt tjänstår förstås gälla de uti lagen om döfstumundervisningen den 31 maj 1889 gifna stadganden;

de af den vid tiden för pensionsanstaltens trädande i verksamhet tjänstgörande ordinarie lärarpersonalen, hvilka varit före skolornas omorganisation i enlighet med lagen den 31 maj 1889 anställda vid döfstumskola, lydande under landsting, eller vid annan med statsmedel understödd döfstumskola eller vid af staten inrättad undervisningsanstalt för döfstumma, må jämväl för sådan tjänstgöring räkna ordinarie tjänstår, så snart det ej är uppenbart, att deras anställning vid sådan skola äfven efter dåvarande förhållanden varit att anse som extra ordinarie;

därest sådan föreståndare, lärare eller lärarinna sedermera vid omorganisationen till en början erhållit extra ordinarie befattning vid distriktsskola och först senare, men före pensionsanstaltens trädande i verksamhet, vid sådan skola erhållit ordinarie anställning, må tjänstår räknas jämväl för den extra ordinarie tjänstgöringen under mellantiden;

från tjänstetid, hvarå rätt till pension grundas, må afdrag ej ske för den tid, under hvilken tjänstledighet åtnjutits, dock bör den verkliga tjänstgöringen hafva uppgått till mera än fyra femtedelar, af den för pensions erhållande i hvarje fall bestämda tjänstetiden, och afdrag icke heller ske för den tid, hvarunder tjänstledighet med behörig tillåtelse

begagnats till utvidgande af den tjänstlediges insikter i yrket eller för att till följd af särskildt förordnande eller val bestrida allmänt uppdrag eller offentlig befatning;

den, som för tjänstefel eller brott varit från utöfvandet af sin tjänst skild, får ej såsom tjänstetid beräkna den tid, under hvilken han eller hon icke ägt att utöfva tjänsten;

V) i afseende å pensionsanstaltens förvaltning:

döfstumlärarnas pensionsanstalt förvaltas af direktionen öfver folkskolelärarnas pensionsinrättning enligt de närmare föreskrifter, som meddelas af Konungen;

distriktens och lärarpersonalens afgifter skola i den mån de ej åtgå till årets utgifter, samlas till en fond, hvilken göres räntebärande mot fullgod säkerhet;

pensionsanstaltens alla utgifter bestridas i första rummet af afgifterna samt denna fonds afkastning och kapital, så att, först sedan fonden till fullo åtgått, staten skall tillskjuta erforderligt årligt fyllnadsbidrag.

B) medgifvit:

att Eders Kungl. Maj:t må för år 1906 bestämma de belopp, som för bestridande af anstaltens förvaltningsbestyr varda erforderliga; samt

att de för berörda förvaltningskostnad och för anstaltens utgifter i öfrigt under nämnda år erforderliga medel må af Eders Kungl. Maj:t, i den mån influtna afgifter icke äro att tillgå, anvisas utaf tillgängliga statsmedel såsom förskott att antingen ersättas af berörda afgifter, i den mån de under året till anstalten ingå, eller, därest sagda afgifter skulle för året befinnas härtill otillräckliga, anmälas till ersättande af Riksdagen; äfvensom

C) dels medgifvit delaktighet i folkskolelärarnas änke- och pupillkassa för ifrågavarande lärarpersonal sålunda, att en hvar manlig föreståndare eller lärare vid döfstumskola, som, efter det döfstumlärarnas pensionsanstalt trädt i verksamhet, tillträdt tjänst, hvarmed följer delaktighet i döfstumlärarnas pensionsanstalt, skall vara skyldig till delaktighet jämväl i folkskolelärarnas änke- och pupillkassa, att rättighet att vara delägare i kassan skall tillkomma dels en hvar tjänstnehafvare, som vid den tid, då döfstumlärarnas pensionsanstalt träder i verksamhet, innehar tjänst, för hvilken vederbörande skoldistrikt vinner delaktighet i pensionsanstalten, dels ock en hvar kvinnlig föreståndare och

lärarinna, som äfven efter nämnda tidpunkt tillträder tjänst, som är delaktig i pensionsanstalten, under villkor att anmälan om delaktighet sker inom tid, som af Eders Kungl. Maj:t bestämmes, äfvensom att för denna nya grupp af delägare i folkskolelärarnas änke- och pupillkassa pensionsafgifter och pensionsbelopp skola utgå i förhållande till de belopp, efter hvilka vederbörande skoldistrikt för deras tjänster vunnit delaktighet i döfstumlärarnas pensionsanstalt, samt i öfrigt reglementet för nämnda änke- och pupillkassa i tillämpliga delar lända till efter rättelse, dels ock, för beredande af ifrågavarande delaktighet i folkskolelärarnas änke- och pupillkassa, ökat det såsom bidrag till berörda kassa å riksstatens tionde hufvudtitel uppförda anslag, nu 63,500 kronor, med 3,355 kronor, däraf 600 kronor till bestridande af kostnaden för ökade förvaltningsbestyr, eller till 66,855 kronor.

7:o) I fråga om beloppen af anslagen under pensionsstaten har i statsverkspropositionen erinrats, hurusom vid bifall till Eders Kungl. Maj:ts däri gjorda framställningar angående pensionsstaten en ökning skulle inträda med följande belopp, nämligen

höjning af bidraget till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén..... kronor	1,379: —
höjning af bidraget till pensionering af änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. .... .. „	5,232: —
tillsammans kronor	6,611: —

Om härtill lades summan af de ordinarie anslagen till pensionsstaten enligt nu gällande riksstat .. 2,071,173: — skulle, enligt hvad departementschefen anmärkt, de ordinarie anslagen till pensionsstaten komma att sluta å ett belopp af ..... kronor 2,077,784: —

På grund af Riksdagens här ofvan under punkten 6:o) anmälda beslut om ökning af anslaget till bidrag till folkskolelärarnas änke- och pupillkassa kommer sistnämnda belopp att ökas med 3,355 kronor till 2,081,139 kronor. Härtill kommer höjningen i punkt 4:o med 21,000 kronor.

Riksdagen har i riksstaten för år 1906 med oförändrade belopp upptagit samtliga de anslag under pensionsstaten, i afseende å hvilka förändring ej blifvit här ofvan anmäld.

Indragningsstaten.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under denna hufvudtitel i punkt 4 föreslagit Riksdagen, att för tillförordnade verkmästaren af 1:sta klassen vid fortifikationen *Johan Emil Wahlström* må uppföras en årlig pension till belopp af 1,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvori Wahlström entledigas från förordnandet som verkmästare, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta med pensionsmedlen i främsta rummet lämna godtgörelse för hvad, efter af Eders Kungl. Maj:t därtill lämnadt bemyndigande, af arméförvaltningen må hafva blifvit såsom understöd åt Wahlström förskottsvis utbetaladt för tiden från och med månaden näst efter den, hvori han entledigats från nämnda förordnande.

På grund af hvad i statsrådsprotokollet meddelats och särskildt med hänsyn till att Wahlström under tjänsteutöfning drabbats af olyckshändelse, som minskat synförmågan hvilken nu är i så hög grad nedsatt, att han är nödsakad att anlita vård af andra, har Riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 5 under förevarande hufvudtitel, föreslagit, att förre vaktaren vid Ridö krutdepå *Johan Norlin* måtte från och med den 1 oktober 1905 få för sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 500 kronor.

Med anledning af hvad i statsrådsprotokollet meddelats, har Riksdagen funnit sig böra bereda pension åt Norlin; men har Riksdagen med hänsyn till beskaffenheten af den syssla, som af Norlin skötts, ansett pensionens belopp icke böra sättas högre än till 400 kronor.

Riksdagen har därför på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning att förre vaktaren vid Ridö krutdepå *Johan Norlin* må från och med den 1 oktober 1905 för sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 400 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har under denna hufvudtitel, punkt 6, föreslagit, att vaktmästaren vid generalstaben *Per August Forslunds* änka *Anna Lovisa Charlotta Forslund*, född *Nilsson*, må för sin återstående lifstid, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver, från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 160 kronor, att utgå från och med år 1905.

Riksdagen, som icke haft anledning till erinran emot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

11:o) Eders Kungl. Maj:t har under förevarande hufvudtitel, punkt 7, föreslagit, att vaktmästaren vid landtförsvarsdepartementets afdelning af Eders Kungl. Maj:ts kansli *Carl August Bauer* må från och med månaden näst efter den, hvori han undfår afsked från vaktmästarebeställningen, under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 500 kronor.

Med hänsyn till hvad statsrådsprotokollet i ämnet upplyser, har Riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under denna hufvudtitel, punkt 8, föreslagit, att till vice korpralen *Sven Emil Johansson Leos* änka *Anna Lovisa Andersdotter Leo* samt till deras barn *Karl Rudolf Joakim*, *Johan Alfred Hjalmar* och *Ellen Anny Maria* må från allmänna indragningsstaten utgå årliga understöd från och med år 1905 med 120 kronor till änkan, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver, samt 60 kronor till hvart och ett af barnen, till dess det fyllt femton år.

Med hänsyn därtill att grenadjären *Leo* omkommit genom olyckshändelse under tjänstgöring och i betraktande af hans änkas torftiga omständigheter, har Riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har i en till Riksdagen den 3 februari innevarande år aflåten proposition (n:o 50) föreslagit, att fanjunkaren vid Västernorrlands regemente *Lars Johan Gester* må från och med månaden näst efter den, i hvilken han varder från fanjunkarebeställningen entledigad, å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp af 1,000 kronor årligen.

Då Riksdagen ansett pension böra, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, beviljas *Gester*, har Riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

14:o) Uti en den 7 nästlidne april aflåten proposition (n:o 128) har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen medgifva, att förrådsförvaltaren vid Skånska husarregementet, underlöjtnanten i armén *Oscar Sandahl* måtte från och med månaden näst efter den, då han erhöle afsked från förrådsförvaltarebeställningen, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,020 kronor.

Riksdagen, som icke haft anledning till erinran emot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har uti en den 7 nästlidne april aflåten proposition (n:o 130) föreslagit Riksdagen medgifva, att kokerskan vid Kronprinsens husarregemente *Josefina Katarina Sjöbergh* måtte från och med den 1 januari 1906 under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp af 360 kronor årligen.

På grund af hvad i statsrådsprotokollet meddelats har Riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har uti en den 7 nästlidne april aflåten proposition (n:o 129) föreslagit Riksdagen medgifva, att vaktaren vid Kaknäs skjutbanor *Carl August Lindblom* måtte från och med månaden näst efter den, i hvilken han blefve från sin berörda befattning entledigad, å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp af 600 kronor årligen.

Med anledning af hvad i statsrådsprotokollet meddelats, har Riksdagen funnit sig böra bereda pension åt Lindblom, men ansett pensionen icke böra bestämmas till högre belopp än det som Riksdagen plägat i allmänhet bevilja åt innehafvare af å ordinarie stat icke uppförda vaktmästaresysslor, eller 500 kronor.

På grund häraf har Riksdagen på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att Riksdagen medgifvit, att vaktaren vid Kaknäs skjutbanor *Carl August Lindblom* må från och med månaden näst efter den, i hvilken han varder från sin berörda befattning entledigad, å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp af 500 kronor årligen.

17:o) Under punkt 9 af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen, under förutsättning af bifall till ett under femte hufvudtiteln framlagdt förslag om förbättrade löneförmåner för lektorerna vid sjökrigsskolan, måtte medgifva vissa grunder för dessa lärares pensionering.

På sätt Riksdagen i skrifvelse angående regleringen af utgifterna under femte hufvudtiteln anmäler, har Riksdagen, i sammanhang med fastställande af löne reglering för lärare och öfrig personal vid sjökrigsskolan, antagit de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna grunderna för pensionering af lektorerna vid skolan.

18:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under denna hufvudtitel, punkt 10, föreslagit, att framlidna materialförvaltaren vid

statens järnvägar Axel Justinus Olsons änka *Matilda Charlotta Olson*, född *Gjörcke Swartling*, måtte från allmänna indragningsstaten från och med februari månad 1904, så länge hon lefver ogift, åtnjuta en årlig pension af 500 kronor.

Riksdagen har visserligen funnit pension skäligen böra beredas änkan *Matilda Charlotta Olson*, men har pensionens belopp icke synts Riksdagen böra sättas högre än hvad af Riksdagen år 1890 beviljades åt aflidna materialförvaltaren vid statens järnvägsbyggnader *Bernh. Fredrikssons* änka eller 400 kronor.

Riksdagen har därför på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att framlidna materialförvaltaren vid statens järnvägar Axel Justinus Olsons änka *Matilda Charlotta Olson*, född *Gjörcke Swartling*, må å allmänna indragningsstaten från och med februari månad 1904, så länge hon lefver ogift, åtnjuta en årlig pension af 400 kronor.

19:o) Eders Kungl. Maj:t har i en till Riksdagen den 3 februari innevarande år aflåten proposition (n:o 46) föreslagit, att e. o. vaktmästaren hos länsstyrelsen i Stockholms län *Jöns Ohlson* måtte för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten få åtnjuta en årlig pension af 350 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den då hans anställning hos länsstyrelsen komme att upphöra.

Ehuru *Ohlson* icke innehåft ordinarie befattning, har dock Riksdagen, med hänsyn till hans långvariga, väl vitsordade tjänstgöring och framskridna ålder, ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts nu ifrågavarande framställning.

20:o) Uti en till Riksdagen den 7 nästlidna april aflåten proposition (n:o 111) har Eders Kungl. Maj:t äskat Riksdagens medgifvande att biträdande läkaren vid Stockholms hospital *Ernst Leonard Fagergrens* änka *Sofia Charlotta Augusta Fagergren*, född *Lindblom*, samt uppsyningsmannen vid *Vadstena* hospital och asyl *Per Alfred Hvarfners* änka *Augusta Josefina Hvarfner*, född *Svensson*, måtte, en hvar af dem så länge hon förblefve änka, å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension, änkan *Fagergren* från och med februari månad 1905 af 500 kronor och änkan *Hvarfner* från och med år 1905 af 250 kronor.

Riksdagen, som ej haft något att häremot erinra, har bifallit så väl Eders Kungl. Maj:ts framställning i fråga om pension åt biträdande läkaren vid Stockholms hospital *Ernst Leonard Fagergrens* änka *Sofia Charlotta Augusta Fagergren*, född *Lindblom*, som ock Eders

Kungl. Maj:ts förslag om pension till uppsyningsmannen vid Vadstena hospital och asyl Per Alfred Hvarfners änka Augusta Josefina Hvarfner, född Svensson.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under förevarande hufvudtitel, punkten 11, föreslagit, att för docenten filosofie doktorn *Karl Bernhard Wiklund* måtte vid universitetet i Uppsala inrättas en personlig extra ordinarie professur i finsk-ugrisk språkforskning och att för detta ändamål måtte på allmänna indragningsstaten anvisas årlig aflöning till belopp af 4,500 kronor, däraf 3,300 kronor såsom lön och 1,200 kronor såsom tjänstgöringspenningar, med rätt för Wiklund till två ålderstillägg, hvartera å 500 kronor efter fem och tio års väl vitsordad tjänstgöring.

Med hänsyn till hvad i detta ärende förekommit har Riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, därvid dock Riksdagen velat uttala önskvärdheten af en bestämmelse därom, att docenten Wiklunds rätt att för intjänande af ålderstillägg räkna sig tjänstgöring till godo icke måtte inträda förrän i och med upprättande af ifrågavarande professur, d. v. s. först från och med ingången af nästkommande år.

Riksdagen har alltså, med anledning af Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgifvit, att för docenten filosofie doktorn *Karl Bernhard Wiklund* må vid universitetet i Uppsala inrättas en personlig extra ordinarie professur i finsk-ugrisk språkforskning och att för detta ändamål må på allmänna indragningsstaten anvisas årlig aflöning till belopp af 4,500 kronor, däraf 3,300 kronor såsom lön och 1,200 kronor såsom tjänstgöringspenningar, med rätt för Wiklund till två åldertillägg, hvartera å 500 kronor efter fem och tio års väl vitsordad tjänstgöring, räknad från och med den 1 januari 1906.

22:o) Eders Kungl. Maj:t har under tionde hufvudtiteln, punkten 12, föreslagit, att trädgårdsmästaren vid universitetets i Lund botaniska trädgård *Rasmus Christensen* må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked från trädgårdsmästarebefattningen varder honom beviljad, under sin återstående lifstid uppbära pension till belopp af 2,000 kronor årligen.

Med hänsyn till hvad till statsrådsprotokollet i detta ärende meddelats har Riksdagen visserligen funnit sig böra bevilja pension åt trädgårdsmästaren *Christensen* men tillika ansett, att pensionen bör

bestämmas till samma belopp som det för Christensens befattning å stat uppförda årliga arfvodet, eller 1,800 kronor.

Riksdagen har alltså på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att trädgårdsmästaren vid universitetets i Lund botaniska trädgård Rasmus Christensen må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked från trädgårdsmästarebefattningen varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid uppbära pension till belopp af 1,800 kronor årligen.

23:o) Eders Kungl. Maj:t har under denna hufvudtitel, punkt 13, föreslagit, att portvakten och gårdskarlen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet *Anders Wassander* må från och med månaden näst efter den, hvori han varder entledigad från sina sysslor såsom portvakt och gårdskarl vid institutet, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 750 kronor årligen.

I betraktande af hvad i statsrådsprotokollet meddelats, har Riksdagen funnit pension böra Wassander beredas, men dock ansett densamma icke böra sättas till högre belopp än Riksdagen vid flera föregående tillfällen beviljat åt vaktmästare vid de allmänna läroverken, eller 500 kronor.

Riksdagen har därför på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att portvakten och gårdskarlen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet *Anders Wassander* må från och med månaden näst efter den, hvori han varder entledigad från sina sysslor såsom portvakt och gårdskarl vid institutet, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en pension till belopp af 500 kronor årligen.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har under denna hufvudtitel, punkt 14, föreslagit, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Växjö *Carl Magnus Svensson* må från och med månaden näst efter den, hvori afsked från vaktmästaretjänsten varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 500 kronor årligen.

Riksdagen, som icke haft något att häremot erinra, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

25:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under tionde hufvudtiteln, punkten 15, föreslagit, att lärarinnan vid statens normalskola för flickor *Emilia Aurora Loenbom* må från och med månaden näst efter den, i hvilken hon varder entledigad från sin befattning

såsom lärarinna vid omförmälda läroverk, under sin återstående lifstid uppbära pension till belopp af 2,250 kronor årligen.

Riksdagen har på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att lärarinnan vid statens normalskola för flickor Emilia Aurora Loenbom må från och med månaden näst efter den, i hvilken hon varder entledigad från sin befattning såsom lärarinna vid omförmälda läroverk, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 1,900 kronor årligen.

26:o) Uti punkten 16 af tionde hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att folkskoleinspektören *Johan August Wallin* må från och med månaden näst efter den, hvori han frånträder inspektörsuppdraget, under sin återstående lifstid uppbära pension till belopp af 3,000 kronor årligen.

Med afseende å hvad till statsrådsprotokollet i detta ärende anförts har Riksdagen funnit, att pension af statsmedel bör beredas folkskoleinspektören Wallin, men har emellertid beträffande pensionsbeloppet ansett detsamma icke böra sättas högre än beloppet af den pension, som vid 1903 års riksdag beviljats folkskoleinspektören G. B. Insulander, eller 1,800 kronor.

Riksdagen har alltså på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att Riksdagen medgifvit, att folkskoleinspektören Johan August Wallin må från och med månaden näst efter den, hvori han frånträder inspektörsuppdraget, under sin återstående lifstid uppbära pension till belopp af 1,800 kronor årligen.

27:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under denna hufvudtitel, punkt 17, föreslagit Riksdagen, att assistenten vid naturhistoriska riksmuseets mineralogiska afdelning *Gustaf Lindström* måtte från och med månaden näst efter den, i hvilken han afginge från assistentbefattningen, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 1,600 kronor årligen.

Med hänsyn till hvad i statsrådsprotokollet meddelats, har Riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

28:o) Uti punkten 18 under tionde hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att lärarinnorna vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas *Desideria Gustafva Charlotta Schray* och *Matilda Elisabet Anstrin* må, hvardera från och med månaden näst efter den,

under hvilken afsked varder henne beviljadt från innehafvande befattning såsom handarbetslärarinna vid nämnda institut och förskola, under sin återstående lifstid uppbära årliga pensioner till belopp af 1,275 kronor för dem hvar.

På grund af hvad i statsrådsprotokollet meddelats har Riksdagen bifallit *dels* Eders Kungl. Maj:ts framställning i fråga om pension till lärarinnan vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas Desideria Gustafva Charlotta Schray, *dels ock* Eders Kungl. Maj:ts förslag om pension till lärarinnan Matilda Elisabet Anstrin.

29:o) Eders Kungl. Maj:t har uti punkten 19 af förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen medgifva, att förste läraren och föreståndaren för handverksskolan i Kristinehamn för blinda *Sven Götrik Sikström* och lärarinnan vid samma skola *Sophie-Louise Halldin* må, hvardera från och med månaden näst efter den, hvori han eller hon frånträder sin befattning vid handverksskolan, under sin återstående lifstid uppbära årliga pensioner till belopp af 1,500 kronor för Sikström och 900 kronor för lärarinnan Halldin.

Med hänsyn till hvad i statsrådsprotokollet angående förevarande ärende meddelats, har Riksdagen ansett pension af statsmedel böra förste läraren Sikström och lärarinnan Halldin beredas.

Riksdagen, som icke funnit den i statsrådsprotokollet omförmälda, af statskontoret åberopade jämförelse med de förste läraren Borg och första lärarinnan Thim af Riksdagen beviljade pensioner vara i förevarande fall tillämplig, då nämnda personer pensionerats på grund af att deras tjänster blifvit indragna, har i betraktande af den jämförelsevis korta tid af omkring 20 år, som Sikström och Halldin innehaft sina befattningar vid ifrågavarande, å extra stat uppförda blindskola, ansett de nu föreslagna pensionerna böra nedsättas under hvad Eders Kungl. Maj:t föreslagit och i sådant afseende funnit desamma böra bestämmas till 1,200 kronor för Sikström och 750 kronor för Halldin.

Riksdagen har alltså på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts nu ifrågavarande framställningar, att Riksdagen medgifvit,

dels att förste läraren och föreståndaren för handverksskolan i Kristinehamn för blinda *Sven Götrik Sikström* må från och med månaden näst efter den, hvori han frånträder sin befattning vid skolan, under sin återstående lifstid uppbära årlig pension till belopp af 1,200 kronor,

dels ock att lärarinnan vid samma skola *Sophie-Louise Halldin* må från och med månaden näst efter den, hvori hon frånträder sin befatt-

ning vid skolan, under sin återstående lifstid uppbära årlig pension till belopp af 750 kronor.

30:o) I enlighet med hvad Eders Kungl. Maj:t uti punkten 20 under tionde hufvudtiteln föreslagit, har Riksdagen för år 1906 anvisat ett anslag å 6,650 kronor, att, enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt meddela, användas till understöd af högst 350 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskolelärare, hvilka oförvitligt skött sin tjänst, men därifrån erhållit afsked före år 1867.

31:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t under denna hufvudtitel uti punkten 21 föreslagit, har Riksdagen för år 1906 anvisat och till Eders Kungl. Maj:ts disposition ställt ett anslag af 18,000 kronor för beredande af ålderdomsunderstöd åt sådana lärare och lärarinnor vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskola, hvilka, efter att hafva i minst femton års tid oförvitligen tjänstgjort, afgått från tjänsten utan att erhålla understöd enligt kungl. reglementet den 22 juni 1892, samt under enahanda villkor och bestämmelser i öfrigt, som beträffande det för år 1905 uti förevarande afseende beviljade anslag blifvit af Riksdagen stadgade, nämligen:

att lärares eller lärarinnas tjänstgöring afslutats så tidigt, att ålderdomsunderstöd enligt nyssnämnda reglemente icke kunnat honom eller henne beviljas, eller före utgången af år 1891;

att sådan från tjänsten afgången lärare eller lärarinna uppnått en lefnadsålder af minst femtiofem år;

att han eller hon styrkes befinna sig ibehöfvande omständigheter;

att det belopp, hvartill understöd högst må meddelas, bestämmas till 100 kronor årligen; samt

att Eders Kungl. Maj:t må äga att meddela de närmare föreskrifter i ämnet, hvilka befinnas erforderliga.

32:o) Uti statsverkspropositionen har Eders Kungl. Maj:t under denna hufvudtitel i punkten 22 föreslagit Riksdagen att till beredande af tjänst- och nådårsförmån för e. o. professorn *Karl Fredrik Teodor Piehls änka och barn* måtte anvisas ett belopp af 6,450 kronor att till den affidnes stärbhus utgå för tiden september 1904—februari 1906.

Med anledning af hvad i statsrådsprotokollet meddelats och då framlidne professorn Piehls stärbhusdelägare synts böra, utan hinder däraf att den affidnes professur varit af personlig natur, komma i åtnjutande af enahanda understöd af statsmedel, som tillkommer annat stärbhus efter affiden akademisk tjänsteman, har Riksdagen ansett före-

varande förslag böra godkännas, och har Riksdagen alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

33:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkten 23 af förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen medgifva, att teckningsläraren vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm *Johan Fredrik Constantin Burman* må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked från teckningslärarebefattningen varder honom beviljadt, utom det pensionsbelopp, hvartill han i egenskap af teckningslärare författningsenligt kan finnas berättigad, under sin återstående lifstid uppbära fyllnadspension till belopp af 752 kronor 12 öre årligen.

Riksdagen har på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att teckningsläraren vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm *Johan Fredrik Constantin Burman* må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked från teckningslärarebefattningen varder honom beviljadt, utom det pensionsbelopp, hvartill han i egenskap af teckningslärare författningsenligt kan finnas berättigad, under sin återstående lifstid uppbära fyllnadspension till belopp af 502 kronor 12 öre årligen.

34:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under denna hufvudtitel, punkt 24, föreslagit, att änkan *Augusta Maria Åhrstedt*, född Jagare, må från och med månaden näst efter den, hvori hon blefve entledigad från sin syssla såsom portvakt hos musikaliska akademien, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 500 kronor årligen.

Med anledning af hvad i ärendet upplysts, har Riksdagen funnit, att någon pension bör portvakten *Augusta Maria Åhrstedt* beredas, men då naturaförmåner icke synas böra läggas till grund för beräkning af pensionsbelopp, har Riksdagen ansett pensionen i föreliggande fall böra sättas till ett mot den af henne uppburna kontanta aflöning svarande belopp, eller 360 kronor.

Riksdagen har alltså på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att änkan *Augusta Maria Åhrstedt*, född Jagare, må från och med månaden näst efter den, hvori hon varder entledigad från sin syssla såsom portvakt hos musikaliska akademien, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 360 kronor årligen.

35:o) Under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 31 mars innevarande år har Eders Kungl. Maj:t i en samma dag aflåten proposition (n:o 106) föreslagit, att framlidne inten-

denten vid naturhistoriska riksmuseum, professorn Knut Hjalmar Stolpes änka *Wilhelmina Emerentia Stolpe*, född *Holmgren*, måtte från och med den 1 februari 1905, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifve, få å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 800 kronor årligen.

Riksdagen har, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, beslutit, att framlidne intendenten vid naturhistoriska riksmuseum professorn Knut Hjalmar Stolpes änka *Vilhelmina Emerentia Stolpe*, född *Holmgren*, må från och med den 1 februari 1905, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver, å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 800 kronor årligen.

36:o) Eders Kungl. Maj:t har i en till Riksdagen den 7 nästlidne april aflåten proposition (n:o 120) föreslagit Riksdagen att för förre läraren vid tekniska elementarskolan i Örebro *Carl Gustaf Morén* å allmänna indragningsstaten uppföra en pension till belopp af 1,200 kronor årligen att utgå från och med månaden näst efter den, då hans tjänstgöring vid nämnda skola upphört.

Med anledning af hvad i statsrådsprotokollet meddelats har Riksdagen väl funnit pension af statsmedel böra förre läraren *Morén* beredas, men med hänsyn till det jämförelsevis ringa antal undervisningstimmar i veckan, som ålegat *Morén* vid hans tjänstgöring i statens läroverk, samt den tidiga ålder af 59 år, hvarunder bemälde, å stat icke uppförde lärare nu kommer i åtnjutande af pension, ansett densamma icke böra sättas högre än 1,000 kronor.

Riksdagen har alltså på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att för förre läraren vid tekniska elementarskolan i Örebro *Carl Gustaf Morén* å allmänna indragningsstaten må uppföras en pension till belopp af 1,000 kronor årligen att utgå från och med månaden näst efter den, då hans tjänstgöring vid nämnda skola upphört.

37:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under denna hufvudtitel, punkt 25, föreslagit, att änkan efter svenska mosskultur-föreningens botanist och torfgeolog *Robert Tolf*, *Wilhelmina Albertina Tolf*, född *Elander*, måtte, så länge hon förblifve änka, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 400 kronor, att utgå från och med år 1905.

I betraktande af den för vårt jordbruk synnerligen gagnande verksamhet, som *Tolf* utöfvat, har Riksdagen ansett, att pension bör

beredas hans änka och har därför bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

38:o) Eders Kungl. Maj:t har under denna hufvudtitel, punkt 26, föreslagit, att rit- och koloreringsbiträdet vid rikets allmänna kartverk *Hilda Leontina Klein* måtte från och med månaden näst efter den, hvarunder hon afginge från sin tjänstebefattning vid kartverket, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 1,040 kronor.

Riksdagen, som icke mot ifrågavarande förslag haft annat att erinra än att pensionsbeloppet synts lämpligen böra, på sätt förut beträffande kartografer vid rikets allmänna kartverk ägt rum, sättas till ett mot två tredjedelar af årsarfvodet svarande belopp eller i jämnadt tal 900 kronor, har alltså på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning att rit- och koloreringsbiträdet vid rikets allmänna kartverk *Hilda Leontina Klein* må från och med månaden näst efter den, hvarunder hon afgår från sin tjänstebefattning vid kartverket, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 900 kronor.

39:o) Eders Kungl. Maj:t har under förevarande hufvudtitel, punkt 27, föreslagit, att förre instruktören i boskapsskötsel *Fredrik Reinhold Cederborghs* änka *Maria Pauline Cederborgh*, född *Grafström*, måtte, så länge hon förblefve änka, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 400 kronor, att utgå från och med år 1905.

Med hänsyn till hvad i statsrådsprotokollet meddelats, har Riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

40:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under denna hufvudtitel, punkt 28, föreslagit, att domänintendenten *Henrik Jakob Ljungbeck* måtte från och med månaden näst efter den, hvarunder hans förordnande såsom domänintendent komme att upphöra, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 2,500 kronor.

Då Riksdagen ansett, att pensionen bör för domänintendenten *Ljungbeck* bestämmas till samma belopp, som 1902 års Riksdag beviljade åt domänintendenten *M. Borgström*, eller 2,000 kronor, har Riksdagen på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att domänintendenten *Henrik Jakob Ljungbeck* må från och med månaden näst efter den, hvarunder hans förordnande såsom domänintendent

kommer att upphöra, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 2,000 kronor.

41:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under denna hufvudtitel, punkt 27, föreslagit, att assistenten vid kontrollverket *Gustaf Robert Nordgren* måtte från och med månaden näst efter den, under hvilken han erhöle afsked från assistentbefattningen, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 1,600 kronor.

Riksdagen har visserligen funnit pension af statsmedel böra assistenten Nordgren beredas, men ansett pensionens belopp böra bestämmas till 1,500 kronor, utgörande i rundt tal tre fjärdedelar af de aflöningsmedel till belopp af 1,940 kronor, som enligt hvad till statsrådsprotokollet meddelats, Nordgren under de senaste åren uppburit vid kontrollverket.

Riksdagen har alltså på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen medgifvit, att assistenten vid kontrollverket *Gustaf Robert Nordgren* må från och med månaden näst efter den, under hvilken han erhåller afsked från assistentbefattningen, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 1,500 kronor.

42:o) Uti en inom Riksdagen väckt motion har föreslagits, att Riksdagen måtte bevilja afidne riksgäldsfullmäktigen *Johan Johanssons* från Noraskog änka *Maria Johansson*, född *Hansson*, ett årligt understöd af 600 kronor, att till henne utgå från den 1 mars 1905, så länge hon lefver ogift.

På grund af det betydande, förtjänstfulla och högt uppskattade arbete *Johansson* nedlagt vid redigerandet och utgifningen af de båda registren till Rikets Ständers och Riksdagens protokoll med bihang för tiden 1809—1899 har Riksdagen åt framlidne riksgäldsfullmäktigen *Johan Johanssons* änka *Maria Johansson*, född *Hansson*, å allmänna indragningsstaten beviljat en årlig pension af 600 kronor, att utgå från och med den 1 mars 1905, så länge hon lefver ogift.

43:o) Uti en inom Riksdagen väckt motion har föreslagits, att Riksdagen måtte besluta, att till kungl. sekreteraren *Carl Napoleon Sandström* må från och med månaden näst efter den, under hvilken han uppnått 75 år, från allmänna indragningsstaten utgå under hans återstående lifstid en pension af 2,200 kronor.

Med anledning af förevarande motion får Riksdagen meddela, att, enligt hvad Riksdagen inhämtat, *Sandström* såsom förste notarie hos

Andra Kammaren i arfvode uppburit under de senaste fem åren i medeltal 2,001 kronor 60 öre; och har Riksdagen mot motionärens framställning icke haft annat att erinra än att pensionsbeloppet syntes lämpligen böra bestämmas till 1,500 kronor.

Riksdagen har alltså beslutat, att förste notarien hos Andra Kammaren Carl Napoleon Sandström må från och med månaden näst efter den, under hvilken han uppnått 75 år, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en pension af 1,500 kronor årligen.

44:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkten 30 af tionde hufvudtiteln föreslagit, att anslaget till allmänna indragningsstaten måtte höjas med 90,020 kronor, eller från 2,019,817 kronor till 2,109,837 kronor.

Riksdagen har i riksstaten för år 1906 höjt anslaget till allmänna indragningsstaten från 2,019,817 kronor med ett för jämnande af riksstatens slutsumma till 90,065 kronor bestämdt belopp eller till 2,109,882 kronor.

Extra anslag.

45:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkten 31 af tionde hufvudtiteln gjorda framställning och i likhet med hvad årligen allt sedan år 1894 ägt rum, har Riksdagen å extra stat för år 1906 anvisat ett förslagsanslag af 1,540,000 kronor, att användas såväl till upprätthållandet af arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att afstå det för året densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsafgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående.

46:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts uti punkten 32 under denna hufvudtitel gjorda framställning har Riksdagen till förstärkande af det i 1905 års riksstat uppförda anslag för bidrag till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén på extra stat för år 1906 anvisat ett belopp af 1,379 kronor.

47:o) Uti punkten 33 af tionde hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen medgifva, att indelt manskap, som afskedas efter minst 25 års tjänstetid, må åtnjuta underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa med 36 kronor årligen, samt å extra stat för år 1906 anvisa 50,000 kronor med benämning »för tidigare pensionering af afskedadt indelt manskap», att tilldelas krigsmanshuskassan.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning har synts Riksdagen böra bifallas. Då det ifrågasatta anslaget, beträffande hvars användning torde böra uttryckligen stadgas, att detsamma endast får anlitas för pensionering af indelt manskap med en tjänsteålder vid afskedet af 25—30 år, enligt hvad af departementschefens anförande framgår möjligen icke skulle behöfva i dess helhet tagas i anspråk för nämnda ändamål, synes anslaget lämpligen böra erhålla förslagsanslags natur.

Riksdagen har sålunda medgifvit, att indelt manskap, som afskedas efter minst 25 års tjänstetid, må åtnjuta underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa med 36 kronor årligen, samt, för pensionering af dylikt manskap med en tjänsteålder vid afskedet af 25—30 år, å extra stat för år 1906 anvisat ett förslagsanslag å 50,000 kronor med benämning »för tidigare pensionering af afskedadt indelt manskap», att tilldelas krigsmanshuskassan.

Stockholm den 20 maj 1905.

Med undersåtlig vördnad.

Bil. Litt. A.

Allmänna indragningsstaten.

	Kronor.	ö.
Ny anvisning.		
T. f. verkmästaren af 1:a klassen vid fortifikationen Johan Emil Wahlström, pension	1,000	—
Förre vaktaren vid Ridö krutdepå Johan Norlin, pension	400	—
Vaktmästaren vid generalstaben P. A. Forslunds änka Anna Lovisa Charlotta Forslund, född Nilsson, pension	160	—
Vaktmästaren vid landförsvarsdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, Carl August Bauer, pension	500	—
v. Korpralen S. E. Johansson Leos änka Anna Lovisa Andersdotter Leo samt deras barn Karl Rudolf Joakim, Johan Alfred Hjalmar och Ellen Anny Maria, årligt understöd till änkan 120 kronor och till barnen 60 kronor hvarterda	300	—
Fanjunkaren vid Västernorrlands regemente Lars Johan Gester, pension	1,000	—
Förrådsförvaltaren vid Skånska husarregementet, underlöjtnanten i armén Oscar Sandahl, pension	1,020	—
Kokerskan vid Kronprinsens husarregemente Josefina Katarina Sjöbergh, pension	360	—
Vaktaren vid Kaknäs skjutbanor Carl August Lindblom, pension	500	—
Materialförvaltaren vid statens järnvägar A. J. Olsons änka Matilda Charlotta Olson, född Gjörcke-Swartling, pension	400	—
e. o. Vaktmästaren hos länsstyrelsen i Stockholms län Jöns Ohlson, pension	350	—
Biträdande läkaren vid Stockholms hospital E. L. Fagergrens änka Sofia Charlotta Augusta Fagergren, född Lindblom, pension	500	—
Uppsyningsmannen vid Vadstena hospital och asyl P. A. Hvarfners änka Augusta Josefina Hvarfner, född Svensson, pension	250	—
För inrättande vid universitetet i Uppsala af en personlig extra ordinarie professur i finsk-ugrisk språkforskning för docenten filosofie doktorn Karl Bernhard Wiklund	4,500	—
Trädgårdsmästaren vid universitetets i Lund botaniska trädgård Rasmus Christensen, pension	1,800	—
Portvakten och gårdskarlen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet Anders Wassander, pension	500	—
Transport	13,540	—

	Kronor.	ö.
Transport	13,540	—
Vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Växjö Karl Magnus Svensson, pension	500	—
Lärarinnan vid statens normalskola för flickor Emilia Aurora Loenbom, pension	1,900	—
Folkskoleinspektören Johan August Wallin, pension	1,800	—
Assistenten vid naturhistoriska riksmuseets mineralogiska afdelning Gustaf Lindström, pension	1,600	—
Lärarinnan vid institutet och förskolan för blinda å Tomteboda Desideria Gustafva Charlotta Schray, pension	1,275	—
Lärarinnan vid institutet och förskolan för blinda å Tomteboda Matilda Elisabet Anstrin, pension	1,275	—
Förste läraren och föreståndaren för handverksskolan i Kristinehamn för blinda Sven Götrik Sikström, pension	1,200	—
Lärarinnan vid handverksskolan för blinda i Kristinehamn Sophie-Louise Hallin, pension	750	—
Understöd åt f. d. folkskolelärare, som tagit afsked före 1867	6,650	—
Ålderdomsunderstöd åt lärare och lärarinnor vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och e. o. lärare och lärarinnor vid folkskola, hvilka efter minst 15 års oförvitlig tjänstgöring afgått från tjänsten före utgången af år 1891	18,000	—
Till beredande af tjänst- och nådårsförmån för e. o. professorn K. F. T. Piehls änka och barn	6,450	—
Teckningsläraren vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm Johan Fredrik Constantin Burman, fyllnadspension	502	12
Portvakten hos musikaliska akademien änkan Augusta Maria Åhrstedt, född Jagare, pension	360	—
Intendenten vid naturhistoriska riksmuseum professorn K. Hj. Stolpes änka Wilhelmina Emerentia Stolpe, född Holmgren, pension	800	—
f. Läraren vid tekniska elementarskolan i Örebro Carl Gustaf Morén, pension	1,000	—
Svenska mosskulturföreningens botanist och torfgeolog R. Tolf's änka Wilhelmina Albertina Tolf, född Elander, pension	400	—
Rit- och koloreringsbiträdet vid rikets allmänna kartverk Hilda Leontina Klein, pension	900	—
Förre instruktören i boskapsskötsel F. R. Cederborghs änka Maria Pauline Cederborgh, född Grafström, pension	400	—
Domänintendenten Henrik Jakob Ljungbeck, pension	2,000	—
Assistenten vid kontrollverket Gustaf Robert Nordgren, pension	1,500	—
Riksgäldsfullmäktigen Johan Johanssons änka Maria Johansson, född Hansson, pension	600	—
Förste notarien hos Andra Kammaren Carl Napoleon Sandström, pension	1,500	—
Summa	64,902	12

Bil.

Ordinarie anslagen under

Pensions- och

A. Pensions-

Civilstatens pensionskassa:

Pensionsstaten för civile ämbets- och tjänstemän	
Dito för deras änkor och omyndiga barn	
Ersättning för mistade löneinnehållningar	
Dito för nådårs- och begrafningshjälpsbesparingar	
För pensionering af kommissionslandtmätare jämte deras änkor och barn	
För dito af tjänstemän och betjante vid skogsstaten och skogsskolorna	
För dito af föreståndare, lärare och betjante vid tekniska högskolan	
För dito af ämbets- och tjänstemän samt betjante vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, och barn	

Arméns pensionskassa:

Ersättning för mistade löneinnehållningar	
Dito för nådårs- och begrafningshjälpsbesparingar	
Bidrag till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar. Ökas med	

Vadstena krigsmanshuskassa .....

Förhöjning i gratialen åt afskedadt indelt manskap .....

Flottans pensionskassa:

Ersättning för mistade inkomster:	
Till pensionsfonden	
» gratialfonden	
Till pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar, <i>förslagsanslag</i>	
Till pensionering af flottans och lotsverkets gemenskap (däraf högst 9,030 kronor till den inrättade invalidstat), <i>förslagsanslag</i>	

Invalidhusfonden .....

För blesserade öfver- och underofficerare, *reservationsanslag* .....

Litt. B.

riksstatens Tionde hufvudtitel.

		Anvisning i kontant.	
		Kronor.	ö.
indragningsstaterna.			
<i>staten.</i>			
	37,500: —		
	45,000: —		
	2,246: —		
	6,540: —		
	7,200: —		
	9,000: —		
	3,500: —		
hvilka uppbära lön på ordinarie stat, äfvensom af deras änkor	1,300: —	112,286	—
	4,640: —		
	28,080: —		
Nuvarande belopp	112,703: —		
	1,379: —	114,082: —	
		146,802	—
		243,640	—
		83,000	—
	36,320: —		
	16,650: —	52,970: —	
		270,000: —	
för daglönare å f. d. timmermans- och handtverksstaterna	166,500: —	489,470	—
		60,350	—
		2,400	—
	Transport	1,137,948	—

För gäldande af statens andel i kostnaden för pensionering af lasarettsläkare, <i>förslagsanslag</i>	.....
Bidrag till sjuksköterskors pensionering, <i>förslagsanslag</i>	.....
Till bestridande af statens bidrag till pensionering af barnmorskor, <i>förslagsanslag</i>	.....
Till gäldande af kostnaden för förvaltningen af barnmorskornas pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> ,	.....
Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt att af tullmedlen direkt utgå, <i>förslagsanslag</i>	.....
Bidrag till pensionering af änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier,	.....
Ökas med	.....
Bidrag till pensionering af lärarinnor vid högre flick- och samskolor, <i>förslagsanslag</i> . Nu-	.....
Ökas med	.....
Bidrag till folkskolelärares pensionering	.....
Bidrag till folkskolelärares änke- och pupillkassa. Nuvarande belopp	.....
Ökas med	.....
Bidrag till kungl. teaterns pensionskassor	.....

B. *Allmänna*

Till diverse föremål, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp	.....
Ökas med	.....

		Anvisning i kontant.	
		Kronor.	ö.
	Transport	1,137,948	—
.....		25,000	—
.....		6,700	—
.....		20,000	—
högst		11,000	—
.....		78,000	—
seminarier m. m.	Nuvarande belopp	82,531: —	—
.....		5,232: —	87,763 —
varande belopp		19,000: —	—
.....		21,000: —	40,000 —
.....			622,873 —
.....		63,500: —	—
.....		3,355: —	66,855 —
.....			6,000 —
	Säger	2,102,139	—
<i>indragningsstaten.</i>			
.....		2,019,817: —	—
.....		90,065: —	2,109,882 —
	Summa	4,212,021	—

Bil. Litt. C.

Extra ordinarie anslagen under riksstatens Tionde hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Pensionsstaten.		
För upprätthållandet af arméns pensionskassas egen pensionering samt till fyllnadspensioner, <i>förslagsanslag</i>	1,540,000	—
Till förstärkande af det i 1905 års riksstat uppförda anslag till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén	1,379	—
För tidigare pensionering af afskedadt indelt manskap, <i>förslagsanslag</i>	50,000	—
Summa	1,591,379	—